

INTERNATIONELLT PROGRAM FÖR VÄNSTERPARTIET

En bättre värld är nödvändig och möjlig!

Den internationella solidariteten är en bärande princip för vänsterpartiet och en väsentlig del av vårt arbete. Vi vill bygga en världsordning där alla människors lika rätt till ett värdigt liv respekteras. Vi arbetar för en värld där vi löser konflikter med fredliga medel och lever i samklang med naturen. Vi arbetar för socialism och jämlikhet mellan kvinnor och män. För detta krävs att vi arbetar gemensamt, i arbetarrörelsens traditionella organisationer, i kvinnorörelsen och den internationella miljö- och rättviserörelsen. Vårt arbete måste bygga på respekt för andra länders folk och deras kunskaper, erfarenheter och möjligheter samt att de mänskliga rättigheterna i alla sammanhang har företräde.

Vi lever i en värld med växande klyftor inom och mellan länder, växande motsättningar, kriser, miljöförstöring, konflikter och krig. Systematisk utplundring av länder och våldsamma övergrepp på folk präglar vår tid. De rika industriländerna använder medvetet militära och ekonomiska hot för att driva igenom en nyliberal globalisering som passiviserar och marginaliserar stora folkgrupper, såväl i den rika, industrialiserade världen som i hela den underordnade, fattigdomspräglade före detta koloniserade världen.

Motståndet mot den rådande världsordningen och västvärldens krigspolitik växer. De ökade internationella kommunikationerna och kontakterna mellan länder och folk har bidragit till att kraven på mänskliga rättigheter – medborgerliga, politiska, ekonomiska och sociala rättigheter – blivit världsomspännande. Världen har gigantiska problem men också historiskt unika möjligheter att lösa dessa.

- A. EN ORÄTTVIS VÄRLD
- B. DEN PATRIARKALA VÄRLDSORDNINGEN
- C. IMPERIALISMEN IDAG
- D. FN I KRIS
- E. MOTKRAFTER I GLOBAL SKALA
- BILAGA: REGIONALA ANALYSER

A. EN ORÄTTVIS VÄRLD

1. Växande klyftor
2. Synen på de fattiga länderna¹
3. Skuldfällan
4. Den nyliberala globaliseringen
5. Ohållbar utveckling
6. Handel och Bistånd

A1. VÄXANDE KLYFTOR

A11. Beroende på vad som mäts och hur² presenteras olika slutsatser om klyftorna mellan fattiga och rika i världen. När det gäller den absoluta skillnaden i tillgångar, de enskilda hushållen och hur olika länder lägger beslag på och förbrukar jordens resurser och

¹ Se Begreppsförklaring

² Se Begreppsförklaring

föröder miljön råder dock ingen tvekan om att klyftorna vidgas. Antalet fattiga ökar även om deras andel av totala världsbefolkningen minskar³.

A12. Det finns enorma klyftor och många fattiga också i de rika länderna. Och det finns extremt rika i en del av de fattigaste länderna. Världens folkflertal lever i armod och en liten minoritet i sanslöst överflöd.

A 13. Att vara fattig innebär inte bara att lida brist på mat och vatten. Det innebär också allvarliga inskränkningar i rätten till liv. Miljoners barn under fem år dör varje år av behandlingsbara sjukdomar – 10 000 tals per dag! Sambandet mellan låg BNP/capita, hög barnadödlighet och låg medellivslängd är närmast övertydlig. Klyftan mellan makthavarnas tal om demokrati och bristen på verkligt inflytande för det fattiga folkflertalet blir allt påtagligare.

A15. Detta gäller också HIV/AIDS som i många fattiga länder blivit ett dödligt hot även mot den ekonomiska utvecklingen. Andra sjukdomar dödar lika många men AIDS slår ut de vuxna i högre grad.

A16. De gamla kolonialmakterna i Europa och USA måste kompensera länderna i Tredje världen för århundraden av kolonial utplundring och slavhandel såsom Durbankonferensen krävde⁴.

A2. SYNEN PÅ DE FATTIGA LÄNDERNA

A21. Av de fattiga länderna är de flesta före detta europeiska kolonier, men där ingår numera också många f d sovjetrepubliker. De fattiga länderna utgör inte en homogen grupp. Där ingår flertalet av världens länder och folk med olika kulturer, materiella förutsättningar och politiska system. De har dock ett gemensamt problem: underordning och beroende av de rika, dominerande kapitalistiska länderna.

A22. Enligt den dominerande utvecklingsteorin beror fattigdom på korruperade regimer och felaktiga politiska beslut. Korruperade regimer finns och har funnits i alla världsdelar, men korrruptionen är inte fattigdomens grundorsak. Rika länder som genom år av kolonialism och imperialism sugit ut befolkning och naturtillgångar i fattiga länder och förstört deras möjligheter till utveckling, fortsätter att göra det. Korrupta eliter hålls, direkt eller indirekt, under armarna av storföretag och regeringar i de rika länderna för att tillgodose de transnationella företagens intressen istället för den inhemska befolkningens.

A3. SKULDFÄLLAN OCH SKULDKRIGET

A31. De fattiga ländernas enorma lån hos internationella banker och finansinstitut har sitt ursprung under 1970-talet då storbankerna med väldiga likviditetsöverskott bjöd över varandra för att låna ut pengar. När räntorna höjdes kraftigt och råvarupriserna föll på 1980-talet kunde de fattiga länderna inte betala utan tvingades låna mer och underkasta sig IMF:s och Världsbankens strukturanpassningsprogram (SAP). De innebär krav på nyliberal ekonomisk politik med avregleringar, privatiseringar, utförsäljning till transnationella företag,

³ Se Begreppsförklaring och Källförteckning

⁴ Se Begreppsförklaring

avskaffande av importrestriktioner, förbud mot att subventionera egna näringar samt nedskärningar inom utbildning och hälsovård.

A32. Svält, sjukdomar och andra umbärande har följt i den nyliberala strukturanpassningens spår. Tusentals människor, varav många är barn, dör dagligen. Sjukhus, daghem och skolor har slagit igen. Strukturanpassningen har slagit särskilt hårt mot kvinnorna. Deras rättigheter och möjligheter har begränsats ytterligare av den sociala nedrustningen och urholkningen av de fackliga rättigheterna. Det som pågår är ingenting mindre än ett regelrätt skuldkrig.

A34. I själva verket står de rika länderna i skuld till de fattiga. Västeuropas och USA:s skuld har genererats genom år av kolonialism, slavhandel nykolonialism och plundring av resurser och nettoöverföringen av kapital från fattiga till rika länder bara fortsätter. Återbetalning av skulder och räntor på gamla lån överstiger med råge det bistånd de fattiga länderna får.

A35. Med den nyliberala politiken blev den globala tillväxten mellan 1975 och 2000 knappt hälften av tidigare decennierna. Samtidigt ökade klyftorna mellan fattiga och rika mer än 30 gånger.

A36. De rika konsumtionssamhällenas resursförbrukning förutsätter att andra än de själva finansierar den. Tydligast är detta i USA som kräver att resten av världen ska finansiera deras jättelika, växande underskott och en utlandsskuld på över 65 procent av BNP.

A37. De fattigaste ländernas skulder måste avskrivas och det ska ske utan nyliberala krav på avregleringar, nedskärningar, privatiseringar. Legitimiteten i bankers och finansinstituts krav på återbetalning måste också ifrågasättas liksom rimligheten i att hålla folken ansvariga för lån som tagits av diktatoriska och korrumperade regimer och som inte kommit folken till del i form av ekonomisk och social utveckling.

A4. NYLIBERAL GLOBALISERING

A401. Kapitalismen har alltid haft en gränsöverskridande karaktär. Men den nya informationstekniken har möjliggjort en gigantisk ökning av kapitalrörelser och kortsiktig spekulation. Den hejdlösa finansspekulationen har blivit så problematisk att någon form av återreglering av valutamarknaden nu efterlyses även i maktens centrum.

A402. De transnationella företagen lägger under sig allt större marknader och makt. Bara 350 storföretag svarar för omkring 40 procent av all handel med tillverkade varor. 87 av de 100 största transnationella företagen har sina säten i USA, Japan och EU. Statstillhörigheten är fortfarande tydlig, även om aktionsraden är global

A403. Tillsammans kontrollerar de transnationella företagen nästan två tredjedelar av världshandeln. Arbetsintensiv industri förläggs till länder med låga löner medan borgerligheten i de rika länderna agerar för att monopolisera den mest vinstgivande och avancerade produktionen, så att den ojämlika världsordningen kan upprätthållas. Produktion flyttas också för att undvika tullar och skatter. Arbetare i olika länder ställs mot varandra och fackliga rättigheter urholkas.

A404. Dessutom drabbas de fattiga länderna av att högutbildade – som länderna satsat stora resurser på – flyttar till de rika industriländerna, som utan egna kostnader kan skörda resultaten. Det leder till att de fattiga ländernas möjligheter att utveckla egen industri och teknik begränsas ytterligare. En annan tendens är att transnationella företag förlägger högteknologisk verksamhet till fattiga länder för att kunna utnyttja högutbildade till en lägre kostnad.

A405. Globaliseringen har även en ideologisk dimension som tar sig kulturella uttryck. Stater och företag i västvärlden kontrollerar och äger de tekniska systemen i form av satelliter, kablar och nät. De sänder ut sina symboler och bilder över hela världen.

A406. De världsomfattande mediebolagen tillverkar samförstånd till försvar för den rådande världsordningen. Ägarkoncentrationen begränsar det fria ordet, människors rätt till kunskap och deltagande i den offentliga diskussionen. Kulturimperialismen begränsar människors möjligheter att skapa sina egna bilder, tankemönster och verklighetsuppfattningar. Genom blixtnabb överföring av information tycks världen krympa samtidigt som den kulturella mångfalden förvandlas till kommersiell enfald.

A407. För att en verklig ekonomisk, demokratisk och social utveckling ska kunna komma till stånd måste de ekonomiska strukturerna ändras. IMF, Världsbanken och WTO måste inordnas i FN och demokratiseras.

A408. Avancerad produktion ska främjas i fattiga länder. Den ojämlika arbetsdelningen i världen måste avvecklas om de globala orättvisorna ska kunna bekämpas.

A409. Alla länder ska ha rätt att välja ekonomiskt system, besluta om fördelning av service, tjänster och varuproduktion mellan offentlig och privat sektor. Alla länder ska ha rätt att kontrollera sina egna naturtillgångar och säkra livsmedelsförsörjningen. Vatten ska vara en rättighet, inte en handelsvara.

A410 Vänstern måste bidra till att skapa alternativ till de internationella massmediejättarnas ensidiga och förvrängda världsbild

A5. OHÅLLBAR UTVECKLING

A501. Naturtillgångar uttöms, växt- och djurarter utrotas, hela det ekologiska systemet hotas och den biologiska mångfalden utarmas. Kapitalets behov av ständigt ökade marknader och den rika världens upptrappade konsumism medför en explosionsartad ökning av uttaget av jordens ändliga resurser. Vi har också som enskilda konsumenter ansvar och möjligheter att påverka.

A502. Den ekologiska skulden⁵ är inte jämnt fördelad. Överkonsumtionen av naturresurser är direkt förknippad med den ekonomiska och politiska makten. En liten rik elit äger och kontrollerar en betydande del av världens resurser. Genomsnittligt förbrukar västeuropéer och US-amerikaner fyra respektive åtta gånger mer av jordens resurser än

⁵ Se begreppsförklaring

människorna i Asien och Afrika. Den rikaste miljarden människor förbrukar mer än 80 procent, den fattigaste miljarden mindre än 2 procent. Fortsätter denna utveckling kommer större delen av världens folk att stå inför gigantiska svält-, sjukdoms- och miljökatastrofer.

A503. Människan har alltid påverkat sjöar, hav och landområden men aldrig tidigare det globala klimatet. Årligen utvinns cirka 6 miljarder ton fossila bränslen. Förbrukningen av dessa icke förnyelsebara energikällor påverkar det globala klimatet genom att atmosfärens sammansättning av gaser förändras. Koldioxidhalten ligger idag 30 procent över den naturliga och ökar allt snabbare. Klimatet blir varmare.

A504. Inriktningen på produktion av exportvaror i de fattiga länderna kräver stora landområden, ofta de bästa markerna och de rikaste på naturresurser. De fattiga tvingas bort till gränstrakter, till öknar och annan mark som inte är lämpad för jordbruk. Det skapar i sin tur nya miljöproblem med erosion och utarmning av jordmånen.

A505. Enorma mängder mineraler tas ur jordens inre. Syntetiskt framställs ett oräkneligt antal som inte kan brytas ner. Miljöfarlig industri dumpas i fattiga länder som desperat behöver intäkterna, med katastrofala följder. Internationella finansorgan, bl a världsbankens finansiering av stora miljöskadliga byggprojekt har lett till att livet för fattiga bönder på landsbygden försvåras. Privatiseringen och avregleringen av marknaden har lett till att alla naturtillgångar, till och med det lokala dricksvattnet säljs ut till transnationella bolag. I vissa länder har kolera kommit tillbaka när fattiga människor inte kunnat betala och avstängts från vattnet. Bristen på rent vatten är också en stor konfliktorsak på många håll i dagens värld.

A506. Patent på liv är ett av privatiseringsiverns värsta utslag. Nord har biotekniken och forskningsresurserna, Syd har den biologiska mångfalden och råvaran. Lokal kunskap, frön och växter som förädlats och varit allmän egendom i generationer blir transnationella bolags egendom och patent. De äger koden för genetiskt modifierade grödor (GMO) som bönderna tvingas köpa nya varje år tillsammans med bekämpningsmedel patenterade av samma bolag. GMO-frön sprids, tränger ut och påverkar genetiskt de traditionella växterna och minskar mångfalden.

A507. Istället för lokala försörjningssystem finns idag ett globaliserat system där nästan 30 procent av all energi går åt till att producera, förädla och transportera livsmedel. De transnationella bolagens storskaliga odlingar, genmanipulation av grödorna och mattransporter utarmar både miljö och lokal livsmedelförsörjning. Det leder till att det på vissa platser saknas mat för dagen medan det på andra produceras osäljbara överskott.

A508. Det finns läkemedel mot t.ex. bilharzia och andra sjukdomar, men de produceras inte i tillräcklig mängd, eftersom bilharzia är en sjukdom som endast förekommer i länder i Syd och bland fattiga människor som inte har råd att köpa den. Det är först när sjukdomar, som exempelvis AIDS, dyker upp i både den rika och fattiga världen som läkemedelsföretagen anser dem vara värda att producera.

A509. Avverkningen av urskog och regnskog är också ett växande problem. Skövlingen sker i en rasande fart. Den biologiska mångfalden utarmas med långtgående konsekvenser för ekosystemet och fattiga människor står maktlösa inför transnationella bolags uppköp och rovdrift.

A510. De multilaterala miljöavtalen - Kyoto, Montreal, Cartagena osv⁶ - väger lätt i förhållande till WTO⁷ som hävdar liberalisering av handel som överordnad princip. WTO är samtidigt det enda internationella organ som har en tvistlösningsmekanism. Om en konflikt uppstår mellan handels- och miljöintressen kan den föras till WTO för beslut och handelsintressena vinner. Ett stort problem är också USA:s ovilja att skriva under miljöavtalen.

A511. Rättvist miljöutrymme⁸ är det utrymme som finns för varje människa om vi delar lika. Vänsterpartiet arbetar för en rättvis fördelning av världens tillgångar. De som idag står för den största resursförbrukningen måste minska sitt uttag.

A512. Den rika delen av världen har de ekonomiska resurser som krävs för att gå före och genomföra den nödvändiga ekologiska omställningen, och skyldighet att göra det.

A513. Vid exploatering av naturresurser måste miljökrav och mänskliga rättigheter gå före kommersiella hänsyn: Långsiktigt hållbart jordbruk och lokal produktion måste främjas och transporterna betala sina egna miljökostnader. Det är bara möjligt i ett socialistiskt samhälle, ett samhälle som inte styrs av kapitalets behov av vinstmaximering.

A6. HANDEL OCH BISTÅND

A61. Under kolonialtiden lades grunden till dagens handelssystem. Koloniernas roll blev att tillhandahålla billig arbetskraft och råvaror. Detta påminner i stor utsträckning om den roll de har idag. Den allra största delen av handeln domineras av ett fåtal rika länder. När länder i Syd- och Ostasien tar allt större andel av handeln sker det huvudsakligen genom nordbaserade transnationella företags export.

A62. Världshandelsorganisationen WTO skapades med det formella målet att få bort alla hinder för handel över gränser. Trots att WTO på pappret skulle kunna sägas vara en demokratisk organisation är det i realiteten de ekonomiskt och politiskt mäktiga länderna som styr. Deras inflytande över WTO underlättar storbolagens monopolisering av kunskaper och patent, också sådana som stulits från fattiga folk under täckmantel av vetenskapliga projekt. Trots egna kunskaper hindras fattiga länder från att tillverka billiga läkemedel till sin egen befolkning. Importmedicinerna är alltför dyra och befolkningen blir utan.

A63. De rika länderna kräver att de fattiga ska öppna sina marknader för transnationell tjänsteexport. Samtidigt skyddar de sin egen industri genom både öppna och dolda handelshinder. EU:s och USA:s jordbrukssubventioner på uppemot 1.600 miljarder kronor sänker priserna på världsmarknaden och berövar hundratals miljoner människor i fattiga länder deras levebröd, enligt FAO⁹. USA använder sig också i stor utsträckning av egna handelssanktioner mot ett 60-tal länder för att uppnå ekonomiska eller politiska fördelar.

⁶ Se Begreppsförklaring

⁷ Se Begreppsförklaring

⁸ Se Begreppsförklaring

⁹ Se Begreppsförklaringar

A64. Västeuropas och USA:s bistånd till sina forna kolonier var från början i grunden avsett att underlätta spridning av den västerländska utvecklingsfilosofin och underlätta de egna storbolagens utbredning. Med ideologiskiftet från den keynesianska ekonomiska till Friedmans¹⁰ nyliberala dogmer har utvecklingsbiståndet växlat över till strukturanpassning för att underlätta för den bolagsledda globaliseringens utbredning.

A65. De senaste befolkningsomflyttningarna från fattiga länder till den rika världen har skapat nya beroendeförhållanden mellan Nord och Syd i form av så kallat individuellt familjerelaterat bistånd. Det är penningöverföringar som görs av invandrade människor i västvärlden direkt till släktingar i fattiga länder. I många fattiga länder utgör detta en lika viktig inkomstkälla som det officiella biståndet och de direkta investeringarna.

A66. I de fall där fattigdomen påtagligt minskat har detta mindre berott på biståndet och mer på om självständiga nationalstater dels kunnat skydda egen industri och jordbruk, dels kunnat attrahera utländska investeringar utan att ge upp sin finansiella självständighet och kontroll över utvecklingen. Men många andra har blivit. Biståndet och lånen har genom sina villkor bidragit till att de underordnade länderna i stor utsträckning har berövats sina redskap för nationell ekonomisk utveckling, och att nationalstaternas möjlighet till självständig politik urgröpts. De högtidliga programmen om skuldavskrivning, fattigdomsbekämpning och millenniemål¹¹ innebär ingen ändring i sak, lika lite som Sveriges ”Politik för global utveckling”¹², så länge dessa grundläggande strukturer inte ändras.

A67. Vänsterpartiet arbetar för en ny ekonomisk världsordning och långsiktigt hållbar utveckling, såväl ekonomiskt som ekologiskt och socialt. En rättvis handel är viktigare än bistånd. För att handel ska kunna ske på rättvisa villkor måste de svagare få fördelar. Fattiga länder ska ha rätt att skydda inhemska näringar och marknader mot de transnationella bolagen. Fackliga rättigheter och miljöhänsyn måste gå före frihandel. De rika länderna måste upphöra med sin ensidiga protektionism, subventioner och dumpning av priser på världsmarknaden och upphöra med att tvinga på de svagare länderna villkor som gynnar de egna transnationella företagen. Det är särskilt viktigt att områden som vård, skola, omsorg och högre utbildning, som i grunden är mänskliga rättigheter, undantas från vinstintressen.

A68. Det svenska biståndet ska uppgå till minst 1 procent av BNI. Det ska inriktas på att stärka kvinnors möjligheter och ställning, att stärka folkens egna resurser för att bekämpa fattigdomen på ett miljömässigt hållbart sätt, på livsmedelssäkerhet, på utbildning och hälsa. Framgångar in den riktningen är både beroende av och en förutsättning för uppbygget av demokratiska strukturer underifrån.

En resursöverföring måste ske från rika länders militärutgifter till fattigdomsbekämpning och till investeringar som stöder en verklig ekonomisk, social, demokratisk och teknologisk utveckling i de fattiga länderna.

A69. Allt utvecklingsbistånd ska utgå från respektive mottagarlands egna behov. Det skall respektera dess suveränitet och inte förknippas med politiska eller

¹⁰ Se Begreppsförklaringar

¹¹ Se Begreppsförklaringar

¹² Se Begreppsförklaring

ekonomiska villkor, som att mottagarlandet exempelvis måste förbinda sig att köpa varor eller tjänster från finansieringslandet.

B. DEN PATRIARKALA VÄRLDSORDNINGEN

1. Brott mot de mänskliga rättigheterna
2. Diskriminering
3. Våld
4. Sexualitet och reproduktiv hälsa
5. Sexindustrin

B1. BROTT MOT DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

B11. Kvinnors underordning och mäns överordning präglar samhällsliv och vardag världen över. Patriarkala strukturer genomsyrar allt från global ekonomi till de mest intima relationer människor emellan. Kränkningarna av kvinnors rättigheter är brott mot de mänskliga rättigheterna. Så länge dessa kränkningar pågår kan inget land kalla sig fullt ut demokratiskt. Uttrycken för och graden av kvinnoförtryck varierar mellan olika samhällen och över tid, men själva maktordningens logik har en tendens att överleva politiska och sociala omvälvningar och hitta ständigt nya former.

B12. Kvinnoorganisationer och radikala grupper världen över för en daglig kamp mot diskriminering, kränkningar och exploatering som drabbar kvinnor på grund av deras könstillhörighet. Vänsterpartiet är en del av denna internationella kamp, med siktet på att i grunden riva ner de patriarkala maktstrukturerna.

B13 Den patriarkala världsordningen yttrar sig också i att homosexuella, bisexuella och transpersoner världen över utsätts för diskriminering, hot, hets, förföljelse och förtal enbart på grund av sin sexuella läggning eller genusidentitet. I länder där HBT-personer erövrat ett visst mått av medborgerliga rättigheter slår reaktionen till med allt från systematiska förtalskampanjer till terror och mord.

B14. Partiets internationella arbete och kontakter med utländska partier och andra organisationer ska alltid innefatta ett feministiskt perspektiv.

B15 Partiet ska vara en del av kampen för sexuell likaberättigande världen över. Förföljelse på grund av kön och sexuell identitet ska vara skäl för asyl.

B2. DISKRIMINERING

B21. Kvinnor saknar på många håll i världen samma legala status som män. I praktiken innebär det bland annat att kvinnor saknar arvsrätt, myndighetsstatus, rösträtt, vårdnadsrätt till sina barn, rätt till sin egen inkomst och att de särbehandlas i brottmål. I synnerhet när det gäller familjerätt, våld och sexuella övergrepp saknar kvinnor på många håll i praktiken varje möjlighet att få en rättvis prövning i domstol, eftersom kvinnor helt enkelt inte betraktas som juridiska subjekt i sådana sammanhang.

B22. De begränsade eller obefintliga möjligheterna att arva och äga mark för kvinnor i framför allt delar av Afrika och Asien, leder till ett livslångt beroende av manliga släktingar eller en make för att kunna trygga sin egen försörjning. På så sätt går underordningen vidare från generation till generation, och kvinnor låses fast i intima relationer till män. Alternativen till det intima beroendet är få, och innebär ofta social stigmatisering, prostitution och sexuellt utnyttjande.

B23. I många länder lever en könssegregerad lagstiftning och praxis kvar som är djupt rotad i gamla patriarkala traditioner. En oroande tendens idag är det växande antalet stater och regioner där fundamentalistiska regimer inför sharia-lagar och lagar baserade på bibeltolkningar som sanktionerar kränkningar av kvinnors rättigheter.

B24. Också i arbetslivet är diskrimineringen av kvinnor omfattande. En majoritet av världens ”working poor” – personer som lever i fattigdom trots att de har arbete, är kvinnor. Kvinnor har generellt de lägst betalda jobben med de sämsta anställningsvillkoren. Kvinnor över hela världen, i alla samhällsklasser och produktionsfärer utsätts också i stor omfattning för sexuella trakasserier och övergrepp i arbetslivet.

B25. I den globaliserade ekonomin har kvinnor blivit alltmer eftertraktade som billig arbetskraft i de så kallade skattefria zonerna. Villkoren i dessa zoner är allmänt usla och sexuella och andra trakasserier är vanliga. I så kallade sweatshops i framför allt Kina, men också i övriga Sydostasien och delar av Latinamerika hålls kvinnor i praktiken under slavliknande förhållanden utan några som helst rättigheter.

B26. På senare år har kvinnorna i bland annat Sydostasiens och Latinamerikas skattefria zoner gjort försök till facklig organisering, ofta under kraftigt motstånd från både arbetsgivare och den egna regimen, som värnar de utländska investeringarna.

B27. Sekulär, könsneutral lagstiftning och lika medborgerliga rättigheter är en grundläggande förutsättning för verklig jämställdhet och en prioriterad fråga för kvinnorörelsen världen över. FN:s Kvinnokonvention, CEDAW, är ett viktigt verktyg i denna kamp.

B28. Vänsterpartiet ska även internationellt stödja kampen mot diskriminering och sexuella trakasserier av kvinnor i arbetslivet och i vardagen och på alla sätt stödja kvinnors fackliga och politiska organisering genom sina internationella kontakter.

B3. VÅLD

B31. Var tredje kvinna i världen beräknas enligt FN utsättas för allvarligt våld någon gång i livet. De flesta fallen av misshandel sker i hemmet och utförs av en make, en partner eller en nära släkting. Var femte kvinna i världen utsätts någon gång för våldtäkt eller våldtäktsförsök.

B32. Det sexualiserade våldet¹³ mot kvinnor omfattar också mord som begås på grund av svartsjuka, i samband med separationer och av så kallade hedersskäl. Dessa olika uttryck för

¹³ Se Begreppsförklaring

våldet mot kvinnor har alla rötterna i den rådande ojämlika maktordningen där män tar sig rätten att kontrollera kvinnor.

B33. Kampen mot mäns sexualiserade våld mot kvinnor är en kamp som måste föras på flera fronter samtidigt. Lokala organisationer och nätverk arbetar dagligen runtom i världen för att öka medvetenheten, rättssäkerheten och hitta säkra platser för kvinnor och barn som drabbas.

B34. Trots problemets enorma utbredning prioriteras det skamligt lågt när resurser ska fördelas. Det gäller i länder i såväl Nord som i Syd. Rättsläget är dessutom fortfarande förfärande: 79 länder i världen har ingen eller okänd lagstiftning mot våld i hemmet. Våldtäkt inom äktenskapet erkänns som ett specifikt brott bara i 51 länder. Endast 16 länder har en lagstiftning som speciellt hänför sig till sexuella övergrepp.

B35. I samband med väpnade konflikter systematiseras ofta det sexualiserade våldet. Våldtäkter och andra övergrepp mot kvinnor utgör en del av strategin för att kränka och knäcka fienden. Detta våld betraktas numera som en krigsförbrytelse, vilket gett en möjlighet att ställa förövarna inför rätta. Det är ett viktigt steg i rätt riktning, men långt ifrån tillräckligt.

B 36. Världen över utsätts HBT-personer för brutala övergrepp i form av våldtäkt, misshandel och mord – ibland på initiativ av makthavare, ibland av privatpersoner som regering och domstolar inte är intresserade av eller har möjligheter att skydda dem från. I ett 80-tal länder är homosexuella handlingar kriminaliserade, i 7 länder med dödsstraff som påföljd.

B37. Vänsterpartiet ska stödja och betona vikten av kampen mot det sexualiserade våldet i alla internationella kontakter, i samband med bistånd och samarbete med andra länder och internationella organisationer. Också i kontakter med systerpartier och andra organisationer ska denna fråga prioriteras

B38 Vänsterpartiet försvarar kvinnors rätt att själva bestämma över sina kroppar.

B4. SEXUALITET OCH REPRODUKTIV HÄLSA

B41. Ofrivilliga graviditeter och barnafödande utgör ett enormt folkhälsoproblem i stora delar av världen. Kvinnors möjligheter att själva välja om eller när de vill ha sex och föda barn är ofta små, och begränsas av såväl könsmaktordningens logik som av fattigdom och social utsatthet.

B42. Minst 120 miljoner kvinnor i världen möjlighet att använda preventivmedel eller annan familjeplanering, därför att de saknar kunskaper, resurser och/eller möter motstånd från samhället, sina familjer och män. Mer än 50 miljoner av de cirka 190 miljoner kvinnor som blir gravida varje år gör abort. Enligt den senaste uppskattningen från UNFPA dör 529 000 kvinnor per år i samband med barnafödande. WHO har beräknat att 400 kvinnor och flickor dör varje dag i samband med medicinskt osäkra aborter.

B43. Hela detta problemkomplex måste långsiktigt bemötas med kamp för kvinnors rätt att själva bestämma över sin egen kropp och sexualitet. Det handlar om allt från kampen mot könsstympning och tvångsäktenskap till rätten till preventivmedel och säkra aborter.

B44. Ett avgörande hinder i det arbetet är att starka reaktionära religiösa krafter aktivt motarbetar varje sådant initiativ. Katolska kyrkan, med sitt förbud mot preventivmedel och aborter intar här en särställning genom sitt omfattande ideologiska inflytande i katolska länder i såväl Europa som i resten av världen. Många länder i Syd, framför allt i Afrika söder om Sahara och i Latinamerika men också i ökande grad i Södra Asien är dessutom beroende av katolska kyrkans omfattande biståndsarbete.

B45. Över 300 000 vård- och omsorgsinrättningar i Syd bedrivs av katolska kyrkan. Detta faktum ger Vatikanen ett direkt inflytande över det lokala arbetet med reproduktiv hälsa, och dessutom ett utpressningsläge gentemot de beroende länderna. Förutom de livshotande problem ofrivilliga graviditeter och osäkra aborter medför bidrar kyrkans motstånd mot kondomer till spridningen av HIV/AIDS i Syd.

B46. Vatikanen har dessutom inflytande i FN i sin egenskap av självständig stat. Under de senaste decennierna har Vatikanen använt detta inflytande för att i samverkan med katolska länder och fundamentalistiska muslimska stater effektivt sätta stopp för alla initiativ som syftar till att öka tillgången till och rådgivningen om preventivmedel och aborter.

B47. USA som allt mer präglas av högerkristna värderingar har blivit en allierad i denna kamp. Förutom att aborträtten i USA inskränks allt mer, vilket redan lett till ett ökat antal tonårsmödrar, beviljar USA enligt en lag från mitten av 1990-talet inte längre några biståndsmedel till organisationer som informerar om eller utför aborter i länder i Syd.

B48. Kunskap om och tillgång till preventivmedel, säkra aborter och sexualupplysning är livsavgörande för världens kvinnor, och får inte hindras av religiösa krafters inflytande.

B49. Sverige måste verka i FN, EU och andra internationella organ för att sekulära, icke villkorade biståndsinsatser minskar beroendet av religiösa krafter.

B5. SEXINDUSTRIN

B51. Trafficking, slavhandel med främst kvinnor och barn av båda könen för sexuell exploatering, har uppmärksammats på senare år. Det är bra att frågan kommit på dagordningen i bland annat EU och FN, även om de insatser som hittills gjort för att bekämpa slavhandeln varit fullkomligt otillräckliga.

B52. Synen på prostitution präglas världen över i hög grad av dubbelmoral; kvinnor som säljer sina kroppar betraktas som orena, blir socialt utslagna och inte sällan straffade enligt lag. Kunderna, de män som köper sex är oftast helt osynliga, eller åtminstone sällan föremål för moraliskt fördömande eller juridiska åtgärder.

B53. Denna syn på prostitution som ett i första hand moraliskt problem med kvinnorna i fokus står i vägen för en effektiv kamp mot sexhandeln.

B54. En annan destruktiv trend är en mer marknadsliberal syn på prostitution som en marknad vilken som helst, som fått genomslag i ett flertal länder i bland annat EU. Legalisering av prostitution har redan genomförts i Tyskland och Holland. I flera länder resonerar även delar av vänstern om att legalisering, och därmed följande möjlighet till facklig organisering skulle stärka de prostituerades ställning. Vänsterpartiet menar att också i denna syn osynliggörs den underliggande maktstrukturen där män anses ha en självklar rätt till sin sexualitet, medan kvinnor bara är ett medel för njutning

B55. Kampen mot prostitutionen måste börja med en helhetssyn på frågan där fenomenet ses mot bakgrund av kvinnors underordning, bristande rättigheter och ekonomiska möjligheter och det sexualiserade våldet i samhället i stort. Männens roll som köpare och profitörer i sexhandeln måste synliggöras.

B56. Vänsterpartiet ska i alla internationella sammanhang framhålla denna syn på prostitution och sexhandel, och motverka såväl legalisering som moralism och fördömande av kvinnorna.

B57. Vänsterpartiet kräver att de kvinnor som utsatts för människohandel för sexuella ändamål ska få stanna i landet med stöd av Genève-konventionen.

C. IMPERIALISMEN IDAG

1. Vad menar vi med imperialism?
2. Från kolonialism till nykolonialism
3. Underordnade imperialistmakter
4. Globaliseringens polisstyrka
5. Kriget mot terrorismen – extremhögern och världshärskarambitionerna

C1. VAD MENAR VI MED IMPERIALISM?

C11. Imperialism är ett ekonomiskt system som expanderar så att en härskande klass i en stat eller grupp av stater kan tillgodogöra sig avkastningen av jord, arbete, råvaror och marknader även i andra länder. För detta behövs militär övermakt och politisk och kulturell hegemoni.

C12. Kapitalismens ständiga behov av ökad kapitalackumulation och vinstmaximering har lett till att den under sin utbredning över världen ständigt har skapat, återskapat och fördjupat ojämlikhet mellan maktcentra och utkanter. Därför leder kapitalism till imperialism.

C2. FRÅN KOLONIALISM TILL NYKOLONIALISM

C21. Fram till början av 1900-talet var Storbritannien den ledande imperialistmakten i Europa och världen. Efter två världskrig trädde USA¹⁴ fram som den utan jämförelse starkaste militära och ekonomiska makten. Det US-dollarbaserade Bretton Woods-systemet med Internationella Valutafonden (IMF) och Världsbanken, lade i praktiken kontrollen över världens finanser hos USA:s Federal Reserve¹⁵ i samförstånd med de europeiska stormakterna. Därmed befästes nykolonialismen som den nya huvudformen för storbolagens expansion i formellt självständiga men reellt beroende länder.

C22. Efter koloniernas politiska självständighet blev detta också den europeiska imperialismens nya form. De forna kolonialmakterna och deras storbolag kunde som regel behålla den ekonomiska kontrollen över de tidigare kolonierna. Nato blev de nya och gamla imperialistländernas gemensamma försvarspakt. Efter det att Nato bildats skapades under Sovjets ledning Warszawapakten, som blev ett maktcentrum i det som tidigare var det ryska imperiet, utvidgat med länder i Östeuropa. Det kan ses som reaktion på det hårda militära och ekonomiska tryck Östeuropa utsatts för men också som ett tecken på att den ryska revolutionen urartat till en diktatur med imperialistiska drag. Med de västerländska utvecklingsvägarna stängda hade Sovjet slagit in på en alternativ väg till modernisering. Den auktoritära karaktär denna kom att få exporterades sedan till övriga Östeuropa, och försök att frångå den slogs ned. Begreppet ”Tredje Världen”¹⁶ etablerades för länderna i Asien, Afrika och Latinamerika som på 1960-talet bildade den Alliansfria Rörelsen.

C23. Efter 45 år av så kallat kallt krig stod USA som segrare i början av 1990-talet. Med stagnerande ekonomi hade även Sovjet och öststaterna under 1970-talet börjat skuldsätta sig till internationella finansinstitutioner. När kraven på återbetalning blev allt mer betungande växte det folkliga missnöjet. Efter Sovjetunionens kollaps, privatiserades makten av en nygammal ekonomisk och politisk elit som var allierad med västerländska intressen. De flesta länderna i Östeuropa och före detta Sovjetunionen reducerades åter till underleverantörer till väst, nu främst av industriprodukter, och råvaror. Den ”Andra Världen” återfördes i stor utsträckning till periferin.

C24. De transnationella bolagens utbredning och samverkan mellan imperialistiska centra som USA, EU och Japan har beskrivits som ett tecken på att imperialismen håller på att försvinna och nationalstaterna ersättas av ett maktnätverk. De beroende staternas suveränitet är också allvarligt kringskuren och hotas av uttradering. Men de imperialistiska staterna visar inga tecken på upplösning. I rådande världsordning behöver de transnationella bolagen starka stater som militära och politiska skyddsmakter och som företrädare i de organ där internationella avtal och regler läggs fast.

C25 Även om USA idag framstår som den militärt och ekonomiskt dominerande stormakten utmanas detta tillstånd av den internationella rättviserörelsen och länder med snabb ekonomisk utveckling. Kina och Indien genomgår en snabb ekonomisk utveckling även om det sker till priset av stora brister avseende mänskliga rättigheter, humana arbetsförhållanden och bristande demokrati. En annan växande regional stormakt är Brasilien. Dessa och en rad andra länder kräver mer inflytande på den internationella arenan och i FN.

¹⁴ Se Begreppsförklaringar

¹⁵ Se Begreppsförklaringar

¹⁶ Se Begreppsförklaringar

C3. UNDERORDNADE IMPERIALISTMAKTER

C301. Både inom och mellan EU, Japan och USA finns motsättningar mellan de som mer ser till den globala kapitalismens intressen och de som prioriterar de egna transnationella bolagen. Vissa näringar är för sin expansion mer beroende av nationalstaten än andra, som är mer beroende av globala regler. USA:s militärindustriella komplex tillhör den första gruppen och är starkt lierad med republikanska partiet som också bedriver en utpräglad nationalistisk politik.

C302. Europa och Japan både tävlar och samarbetar med varandra och med USA och andra länder för att vinna kontroll över marknader och över strategiska olje- och råvarutillgångar. Dessa motsättningar kan ibland utnyttjas av syd- och östländer, men som regel driver USA, EU och Japan samma politik till nackdel för såväl folken i andra och tredje världen, som de egna befolkningarna.

C303. Samtidigt deponerar Europa, Japan och oljestaterna huvuddelen av sin valutaserv i USA. Inflödet från utländska regeringar är det största – om än inofficiella – biståndsprogrammet i historien.¹⁷ De flesta länder i tredje världen tvingas också av IMF att deponera reserver i USA. Vid årsskiftet 2003/2004 var utländska tillgångar i USA – direktinvesteringar och värdepapper – värda drygt 2.400 miljarder US dollar mer än USA:s motsvarande tillgångar utomlands. Obalansen motsvarar ungefär en fjärdedel av USA:s BNP.

C304. Skulle detta inflöde av dollar till USA upphöra skulle det kunna leda till ekonomisk kollaps. Å andra sidan är såväl de europeiska som de syd- och ostasiatiska ekonomierna beroende av USA-marknaden, och skulle riskera att dras med i en världsomfattande ekonomisk kris. Så länge den egna tillväxten och produktivitetsutvecklingen är hög kan USA leva med dagens underskottsnivåer, och behålla omvärldens tilltro till dollarn.

C305. Men det växande underskottet och skuldsättningen försvagar dollarn. Det gynnar överföring av medel till euro. Kriget mot Irak 2003 handlade bland annat om att få kontroll över oljan och minska USA:s underskott, men också att stoppa eurons tillväxt som världsvaluta. Som motdrag höjer USA:s Federal Reserve styrräntan¹⁸ så som också skedde för att komma ur dollarkrisen i slutet på 70-talet.

C306. EU-ländernas och Japans underordning gäller också i de internationella organen. De imperialistiska staterna samarbetar om regler i IMF, Världsbanken och WTO mm för att inskränka de svagare staternas rätt att kontrollera egna naturtillgångar, utveckla jordbruk och industri på egna villkor och deras möjligheter att begränsa de transnationella bolagens framfart. USA:s ledande position är väl befäst genom kontroll över Världsbanken och IMF, i praktiken med vetorätt. Men USA behöver sällan använda vetot eftersom EU-regeringarna hellre tar konflikt med egna program och folkopinioner än med USA

C307. Sverige framstod under 1960- och 70-talen som ett undantag i västvärlden med sitt stöd till befrielsekampen i Indokina, Södra Afrika, Palestina och Latinamerika. Men samtidigt byggde även svenska storbolag upp kapital och internationell utbredning på utsugning i tredje världen. Transnationella företag med säte i Sverige har lika stor vinning av det imperialistiska systemet som andra. Och trots formell neutralitet och alliansfrihet

¹⁷ Se Källförteckning

¹⁸ Se Begreppsförklaringar

samarbetade Sverige militärt med USA och NATO. Transnationella företag med säte i Sverige har lika stor vinning av det imperialistiska systemet som andra.

C308. Som enskild stat och som medlem av EU är Sverige en del av det världsomspännande imperialistiska systemet och medverkar i denna egenskap aktivt i den rika världens utpressning. Sveriges medlemskap i EU och utvecklandet av ett allt tätare militärt samarbete inom EU har lett till att Sverige har ett nära samarbete med NATO. Därmed har även den formella alliansfriheten urholkats.

C309. Vänsterpartiet arbetar för att Sverige ska föra en självständig utrikes- och försvarspolitik. Det förutsätter att Sverige vågar bryta konsensus i EU och utmana USA:s och det internationella kapitalets maktanspråk.

C310. Sverige måste motverka EU:s militära samarbete och arbeta för europeisk säkerhet inom ramen för OSSE¹⁹

C311. Sverige måste utveckla fredligt, ekonomiskt, socialt och kulturellt samarbete med alla folk.

C312. Vänsterpartiet arbetar för en kärnvapenfri zon i Europa och för att all vapenexport ska avvecklas.

C4. GLOBALISERINGENS POLISSTYRKA

C41. Många hoppades att det kalla krigets slut och den ena militärpaktens upplösning skulle skapa förutsättningar för global nedrustning. Men i stället försöker USA-regimen genom militär upprustning och offensiv med bombningar, invasioner och ockupationer kontrollera nya områden, naturresurser och marknader. USA:s rymdkrigsplaner, det nationella robotförsvaret (NMD) och avancerad kärnvapenuppustning är den militära sidan av den nyliberala globaliseringen.

C42. USA:s militära överlägsenhet används också för att övertyga världen om att finansiera supermaktens ekonomiska underskott och att övertyga EU och Japan, vars egna bolag och banker är beroende av USA:s militära skydd för sin trygga expansion, om att inte utmana dollarväldet.

C43. De växande motsättningarna mellan världens ekonomiska centra och periferin - tre fjärdedelar av mänskligheten - måste i allt högre utsträckning kontrolleras med våld och ständiga krig mot de fattiga folken. "Globaliseringen av världsekonomin kommer att fortsätta och betyda att gapet mellan de som har och de som inte har kommer att vidgas. Genom att kontrollera rymden och jorden nedanför kommer USA att kunna hålla dessa som inte har i schack."²⁰

C44. USA har antagit en militär doktrin för total kontroll på alla områden – Full Spectrum Dominance - med 702 militärbaser i 40 länder och 6 000 på egen mark. USA

¹⁹ Se Begreppsförklaring

²⁰ Se Källförteckning

disponerar över hälften av hela världens militära resurser, tillsammans med NATO över 70 procent.

USA har också avlyssningsstationer över hela världen. Stora vita radardomer dammsuger atmosfären på all information som skickas elektroniskt; mobiltelefonsamtal, e-post och faxmeddelanden.

C45. Natos nya offensiva strategi antogs formellt på Natos 50-års jubileum 1999 att inrikta sig på "långvariga operationer mot de nya hoten som skapas av regionala, etniska eller andra konflikter utanför alliansens område, liksom från spridning av massförstörelsevapen".

C46. Vi arbetar för att alla militärbaser på utländskt territorium ska avvecklas och att NATO och alla militärallianser ska upplösas och kräver att svenskt territorium och luftrum ej ska upplåtas för utländsk militär träning.

C47. Sverige måste stödja de krafter som står emot USA:s utpressning för att de ska friskriva US-soldater från ICC, Internationella Brottmålsdomstolen

C5. "KRIGET MOT TERRORISM" – EXTREMHÖGER OCH VÄRLDSHÄRSKARAMBITIONER

C51. Med den europeiska kolonialismen utvecklades tankemönster om civilisatorisk överhöghet, och om överlägsna och underlägsna kulturer och raser. En rasistisk ideologi och teser om de koloniserade folkens behov av europeisk ledning blev redskap för förtryck, utplundring, folkmord och underutveckling av hela världsdelar under sekler. Dessa rasistiska tankemönster låg också till grund för USA:s nationsbildning byggd på fördrivning av ursprungsfolken och på slavarbete. Rasismen präglar fortfarande den västerländska kulturen och har stor betydelse för att legitimera den imperialistiska världsordningen.

C52. Efter attackerna mot World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001 kunde USA snabbt börja genomföra den aggressiva politik för världsherravälde som redan utarbetats. Under försäkringar om motsatsen utsågs islamistisk fundamentalism till den nya fiende som kunde berättiga en omfattande militär upprustning. Hösten 2002 antog USA en nya nationell säkerhetsstrategi som innefattar militära anfall i förebyggande syfte mot stater som anses kunna hota USA:s intressen, "i världens alla mörka hörn".²¹

C53. USA har tagit sig rätten att militärt kränka mindre länders nationella suveränitet med "humanitära" interventioner, förebyggande anfall, "krig mot terrorismen" och jakt på uppbyggda massförstörelsevapen, bara för att fösa såväl säkerhetsrådet som sina allierade i NATO åt sidan när det behövs för att dra ut i krig på egen hand som skedde vid överfallskriget mot Irak.

C54. "Kriget mot terrorismen" – utan någon folkrättslig definition av terrorismen²² - har utnyttjats som förevändning för inskränkningar och kränkningar av de medborgerliga rättigheterna och för fundamentalistisk politik både i väst och öst, nord och syd. Apartheidmurar, tortyr och misshandel rättfärdigas. Statsterrorism och rasistiska attityder

²¹ Se Källförteckning

²² Se Begreppsförklaringar

används mot folkens rätt till befrielsekamp mot ockupation och förtryck, och skapar grogrund för desperation och extremism.

C55. Den reaktionära högern avleder det folkliga missnöjet med social nedrustning genom att rikta det mot syndabockar. När vänstern inte har kunnat erbjuda något reellt alternativ till den nyliberala politiken har den förlorat förtroende. Det har öppnat för krafter som lovar ordning och stabilitet genom ökad repression. Så ser sambandet ut mellan nyliberalism och fascism .

C56. Vi fördömer alla former av våld och terror riktad mot civilbefolkningen som politisk kampmetod. Vi motsätter oss också det politiska missbruket av det så kallade kriget mot terrorismen och den bedrägliga förvrängningen av begrepp som demokrati, frihet och mänskliga rättigheter.

C57. Vänsterpartiet fördömer staters och bolags och allt annat bruk av militärt, paramilitärt och polisiärt våld mot människors kamp för bättre levnadsvillkor. Mot stats- och bolagsterrorism har folken rätt till väpnat försvar och internationell solidaritet.

C58. Kampen mot terrorism kan inte under några omständigheter berättiga inskränkningar eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna, folkens rätt till självbestämmande och befrielsekamp mot ockupation och förtryck. Vi fördömer terroriststämplingen av nationella och sociala befrielseörelser.

C59. För att bli framgångsrik måste kampen mot terrorismen föras genom respekt för de mänskliga rättigheterna, innefattande såväl medborgerliga fri- och rättigheter som de ekonomiska och sociala rättigheterna och rätten till utveckling och nationellt självbestämmande.

D. FN I KRIS

1. FN grundades för att undvika krig
2. Mänskliga rättigheter
3. Kolonialistiska attityder och humanitära interventioner
4. Nedrustning och vapenkontroll
5. FN behövs mer än någonsin

D1. FN GRUNDADES FÖR ATT UNDVIKA KRIG

D11. Den nya världsordningen efter andra världskriget stod på tre ben: I Bretton Woods- överenskommelsen hade grundvalarna lagts för ett nytt globalt monetärt system, i Hiroshima och Nagasaki hade nya vapen demonstrerat den militära grunden för denna nya världsordning, och i San Francisco hade FN-stadgan fastlagt nya normer för statsbildning och mellanstatliga relationer.

D12. Folkrätten, den internationella rättsordning som växt fram genom traktat, konventioner och praxis har efter andra världskriget fungerat som en viss broms mot krig och imperialistisk maktutövning. FN-stadgan och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna tjänar folkflertalets och de små nationernas intresse. Förbudet mot anfallskrig och den

nationella suveränitetens okränkbarhet har tillsammans med kodifieringen av de mänskliga rättigheterna inneburit en civilisering av de internationella relationerna. När USA och andra stormakter bryter mot folkrätten och ställer sig utanför den internationella rättsordningen innebär det ett hot mot hela världen.

D13. Redan från slutet av 1940-talet präglades arbetet i FN:s Säkerhetsråd av motsättningar mellan USA och Sovjet, mellan väst- och östblock. Östblockets sammanbrott innebar dock inte att FN kunde stärka sin roll som danare av en internationell rättsordning byggd på hållbar utveckling, rättvis fördelning av jordens resurser, rättvis handel och en demokratisk samhällsordning. I stället har USA och EU systematiskt undergrävt FN:s roll, begränsat Generalförsamlingens och specialorganens befogenheter och resurser och ifrågasatt andra staters nationella suveränitet. Som påtryckning för att få igenom sin politik i specialorganen slutade USA betala sin medlemsavgift.

D14. En annan mer hoppfull tendens under 1990-talet var FN:s och många medlemsstaters ökade engagemang för att lösa de stora och växande problem som mänskligheten står inför. 1990-talets FN-toppmöten - Rio-mötet om hållbar utveckling, Wienkonferensen om mänskliga rättigheter, Köpenhamnkonferensen om social utveckling, Pekingkonferensen om kvinnornas rättigheter, Istanbulkonferensen om rätten till bostad, Durbankonferensen mot rasism etc - har också engagerat frivilligrörelsen som med alternativa toppmöten utgjort en effektiv påtryckning och bidragit till framväxten av en internationell folkopinion för fred, hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, folkrätten och mot fortsatt utplundring, förtryck och laglöshet.

D2. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

D21. Mänskliga rättigheter såsom de definieras i FN:s allmänna deklaration och MR-konventioner och verklig demokrati med lika rättigheter för alla är grundläggande värden som vi försvarar.

D22. I den liberala ideologin erkänns endast de medborgerliga och politiska rättigheterna vilka jämföras med den samhällsordning som skapats huvudsakligen i Europa och USA, där demokratin inte omfattar de ekonomiska livsbetingelserna. Således erkänns inte inskränkningar i de ekonomiska och sociala rättigheterna som brott mot mänskliga rättigheter. Under 1990-talet har de beroende länderna - och i många fall politiska vänsterkrafter och människorättsorganisationer - med ökad styrka hävdade alla rättigheters lika värde och ömsesidiga beroende. En tydlig motsättning har visat sig mellan å ena sidan USA/EU och å andra sidan tredje världen. FN:s stora Wienkonferens för Mänskliga rättigheter 1993 uttalade sig dock tydligt för de mänskliga rättigheternas odelbarhet, inbördes beroende och universella giltighet. Kvinnokonferensen 1995 i Peking innebar också ett stort framsteg för att införliva jämställdheten mellan kvinnor och män i de mänskliga rättigheterna.

D23. Detta synsätt, som också är vänsterpartiets, återkommer därefter också i de flesta FN- och andra internationella dokument i ämnet. Den ekonomiska världsordningen och de växande klyftorna utpekade som grundorsaken till såväl krig som brott mot mänskliga rättigheter, och rätten till ekonomisk och social utveckling nämns först bland de mänskliga rättigheterna, som en förutsättning för att medborgerliga och politiska rättigheter ska kunna förverkligas också för folkflertalet, inte bara för en bemedlad elit.

D24. Krig, svält och förföljelse tvingar stora grupper av människor och framförallt kvinnor och barn på flykt. De flesta flyktingar finns i fattiga länder, i närheten till de konflikter som de tvingats fly från. En liten grupp flyktingar lyckas ta sig fram till första världens gränser och än färre lyckas få asyl och flyktingliknande status. Europa och EU håller på att utvecklas till en fästning som leder till hundratals kanske tusentals dödsoffer varje år när människor i desperation försöker fly till EU.

D25. Att fördela resurserna och utrota fattigdomen är en ofrånkomlig del av kampen för de mänskliga rättigheterna liksom att främja en demokratisk och jämlik världsordning.

D26. På samma sätt är folklig delaktighet, jämlikhet och social rättvisa samt frånvaron av diskriminering grundvalar för demokrati. Jämlika rättigheter måste kombineras med jämlika möjligheter.

D27. FN:s konventioner om mänskliga rättigheter och demokrati ska genomsyra alla partiets internationella kontakter. Särskild uppmärksamhet ska läggas vid barnkonventionen. Kampen för en rättvis, solidarisk och human flyktingpolitik måste också prioriteras.

D28. För att FN:s målsättningar ska kunna bli verklighet krävs att Generalförsamlingen tar kontrollen och återger de egna ekonomiska organen de uppgifter som de fick vid grundandet, och som blivit mer aktuella än någonsin: att främja ökad levnadsstandard, full sysselsättning och förutsättningar för ekonomiska och sociala framsteg och utveckling.

D29. En beskattning måste införas på internationella finanstransaktioner, hanteras av FN och ge FN:s sociala och ekonomiska organ bättre resurser.

D3. KONFLIKTLÖSNING UTAN KOLONIALISTISKA ATTITYDER

D31. Sedan början av 1990-talet har USA och EU-länderna i ökad utsträckning lanserat föreställningar om sin överlägsna moral och rätt att styra över fattiga länder, utan beaktande av egen skuld och ansvar för den fattigdom och de konflikter som parallellt intensifieras i de beroende länderna.

D32. Med falsk retorik om demokrati och mänskliga rättigheter har USA och NATO också tagit sig rätten att militärt anfälla i huvudsak försvarslösa länder för att uppnå militära, ekonomiska, politiska, säkerhets- och andra viktiga strategiska mål. Anfalls- och erövringskrig motiveras alltid med de mest högtstående ideal. Ingen stat kan dock ges rätten att godtyckligt använda militärt våld även om mänskliga rättigheter anses kränkta i ett annat land.

D33. USA och EU-länderna försöker luckra upp FN:s grundläggande tes om fredliga medel och försvar för den nationella suveräniteten mot en överväldigande medlemsmajoritet som kategoriskt motsätter sig de mäktiga ländernas rätt att kränka de maktlösas nationella suveränitet.

D34. Det innebär inte att FN står maktlöst inför brott mot mänskliga rättigheter. Tvärtom kan FN använda många fredliga medel, inklusive ekonomiska och politiska

sanktioner för att förhindra massiva och grova övergrepp. Ett reformerat och demokratiserat FN får större legitimitet när det ingriper med fredliga och militära medel mot folkmord, brott mot folkrätten och stater som grovt bryter mot mänskliga rättigheter.

D35. FN:s grundläggande principer om konfliktlösning med fredliga medel och respekt för den nationella suveräniteten ska hävdas.

D36. FN ska avstå från sådana ekonomiska sanktioner som slår mot befolkningens försörjning och möjligheter att överleva och försvårar deras kamp för civila och politiska rättigheter. Vänsterpartiet anser att Sverige ska verka för att FN utvecklar mer sofistikerade former av sanktioner som riktar sig mot de regimer som bryter mot folkrätten. Inför beslut om sanktioner bör samråd ske med folkliga rörelser.

D4. NEDRUSTNING OCH VAPENKONTROLL

D41. Multilateral nedrustning och vapenkontroll har också varit en central uppgift för FN. Den internationella freds rörelsen och en stark folkopinion mot massförstörelsevapen och krig har spelat en viktig roll för att tvinga fram dessa avtal. Särskilt stark var rörelsen mot kärnvapenupprustningen, och framgångarna var också stora och många fick föreställningen att kärnvapen inte längre utgör något hot, även om stormakternas kärnvapeninnehav fortfarande räcker gott och väl för att utplåna jorden många gånger om.

D42. USA har sedan många år kringgått provstoppsavtalet genom utveckling av avancerad teknologi för kärnvapenprov i laboratorier och massiva program för nya smarta kärnvapen. För att kunna genomföra sitt kärnvapenprogram i rymden har USA dragit sig ur det viktiga ABM-avtalet och avtalet mot militarisering av rymden liksom avtalen mot biologiska vapen och landminor. Även Ryssland har börjat rusta upp sin kärnvapenarsenal. Och fler stater - Israel, Indien och Pakistan – har skaffat sig kärnvapen och Nordkorea säger sig förbereda.

D43. Vi kräver att kärnvapen ska förbjudas. Det är nästa steg efter det utslag i Internationella domstolen i Haag att hot om eller användande av nukleära vapen i allmänhet strider mot internationell lag. De stora kärnvapenmakterna måste börja avvecklingen, i enlighet med ingångna avtal.

D44. USA måste respektera ABM-avtalet och avtalen mot rymdens militarisering.

D45. Sverige måste gå i spetsen för att driva på arbetet med att rensa världen från miljontals trampminor som dödar ca 20.000 människor årligen.

D46. Sverige måste arbeta för att all användning av utarmat uran förbjuds.

D5. FN BEHÖVS MER ÄN NÅGONSIN

D51. Sedan kalla krigets slut har USA i ökad utsträckning med hot och utpressning mot beroende länder korrumpierat säkerhetsrådet till ett redskap för världsherravälde, vilket

mer än något annat undergrävt tilltron till FN som verktyg för fred och social och ekonomisk utveckling.

D52. USA har också begått det grävsta av alla brott mot FN-stadgan: anfallskrig. Risken är stor att inför USA:s alltmer militaristiska expansionspolitik kommer FN att gå under på samma sätt som Nationernas Förbund inför Tysklands expansionsplaner och andra världskriget.

D53. Men just för att förhindra supermaktsvälde och bygga och försvara ett internationellt rättsamhälle behövs FN mer än någonsin som aktivt världssamfund mot krig och förtryck. Men FN måste demokratiseras för att kunna stärka sin roll som danare och värn för en internationell rättsordning byggd på hållbar utveckling, rättvis fördelning av jordens resurser, rättvis handel och en demokratiskt samhällsordning.

D54. Vi ska arbeta för ett aktivt och demokratiserat FN!

D55. FN ska vara forumet för en internationell rättsordning, byggd på hållbar utveckling, rättvis fördelning av jordens resurser, rättvis handel och demokratisk samhällsordning och verka för global nedrustning, omställning från militär till civil produktion, demobilisering och demilitarisering.

D56. Generalförsamlingen måste hävda sin roll som centrum i ett system där alla världens nationer deltar som jämlikar. Säkerhetsrådet måste utvidgas och demokratiseras, och vetorätten och de permanenta medlemskapen avskaffas.

D57. De mänskliga rättigheterna, folkrätten och principen om nationellt självbestämmande och måste försvaras, innefattande rätten över egna resurser, naturtillgångar, ekonomiskt system och politik.

E. MOTKRAFTER I GLOBAL SKALA

1. Nation, nationalstat och internationalism
2. Religion och politik
3. Facklig kamp
4. Den globala rättviserörelsen
5. En stark vänster i Europa

E1. NATION, NATIONALSTAT OCH INTERNATIONALISM

E101. Den moderna nationalstaten hänger intimt samman med kapitalismens framväxt och borgarklassens erövring av politisk makt. Kapitalismen krävde en statsapparat som kunde tillhandahålla social ordning, omfattande infrastrukturinvesteringar och rationell lagstiftning i näringslivets intresse. Feodalismens fragmentiserade statsstruktur ersattes av mer eller mindre enhetliga nationalstater. Nationalismen blev den uppåtstigande borgarklassens legitimerande ideologi och verktyg för att skapa de folk – nationer – som skulle bära upp de nya staterna. Det sällan realiserade idealet ansågs vara att varje folk, förenat av gemensam historia, språk och kultur, skulle forma sin egen stat. I detta syfte undertrycktes urbefolkningar och nationella minoriteter. Rasistiska ideologier i vetenskaplig förklädnad fick legitimera imperialism, folkmord och slaveri.

E102. Men den medborgarskapsbaserade nationalstaten blev också förutsättningen för politisk demokratisering. Med sina historiskt givna och inte sällan godtyckliga gränser, var nationalstaten den arena på vilken arbetarklassen tillsammans med progressiva borgerliga skikt kunde tillkämpa sig demokratiska fri- och rättigheter. Trots arbetarklassens och de socialistiska krafternas försvagning under den nyliberala globaliseringen är nationalstaten alltjämt den enda arena där demokratins grundläggande princip, folksuveräniteten, mest framgångsrikt kan försvaras.

E103. I den antikoloniala befrielsekampen kom nationalismen ofta att spela en progressiv roll. Den gjorde det möjligt att samla brett stöd och ena folket i kampen mot kolonialmakten. Även i dagens antiimperialistiska befrielsekamp utgör ofta nationsbegreppet grund för samverkan mellan ursprungsfolk, arbetar- och kvinnorörelsen, sociala organisationer och miljöorganisationer i kampen mot transnationella bolag och regimer som företräder deras intressen. Endast genom att åtminstone delvis övervinna feodala, förfeodala, patriarkala och kapitalistiska maktstrukturer kan befrielsekampen utveckla den styrka och bredd som gör seger möjlig. Samtidigt växer insikten om nödvändigheten av samarbete över nationsgränserna och att inget land ensamt kan befria sig från den imperialistiska världsordningen.

E104. Formandet av nationalstaterna har ofta inneburit ett brutalt förtryck av nationella minoriteter och urbefolkningar, ibland med inslag av folkmord. Nationalstaten har ansetts kräva en gemensam kultur och ett gemensamt språk, ibland också en gemensam religion. Med diskriminerande lagstiftning och repressiva åtgärder, ibland militärt våld, har minoriteters kultur, språk och religion undertryckts i syfte att assimilera alla med majoritetssamhället. I USA så gott som utrotades urbefolkningen. En annan aspekt av samma strävanden är de omfattande tvångsdeportationer av hela befolkningsgrupper som genomfördes i Europa, särskilt efter de båda världskrigen, i syfte att skapa etniskt enhetligare stater. I Stalins Sovjet användes folkomflyttningar som ett verktyg i repressionen och för att krossa verkliga eller inbillade separatistiska strävanden.

E105. Även om mycket återstår att göra har de nationella minoriteternas ställning och rättigheter stärkts, bland annat genom flera FN- och Europarådskonventioner. Tvångsassimilering, deportationer och etnisk rensning kan aldrig vara legitim politik, även om det har förekommit och fortfarande förekommer.

E106. Strävanden att stärka nationella minoriteters ställning har i vissa fall tagit sig uttryck i upprättandet av politiska församlingar eller pseudoparlament med vissa rättigheter att besluta om den egna minoritetens angelägenheter, till exempel vad gäller kultur och språk. Även om sådana initiativ i regel är viktiga steg framåt i värnandet om nationella minoriteters rättigheter så reser de också frågor om relationen mellan politisk makt, rättigheter och etnisk tillhörighet. Den grundläggande principen att politiska fri- och rättigheter tillhör alla, utan avseende på etnicitet, religion eller annan grupptillhörighet måste upprätthållas.

E107. Ursprungsfolks och nationella minoriteters rörelser för erkännande av rätten till språk och kultur har vitaliserat den folkliga kampen på många håll. Men minoriteter har också utnyttjats av inhemska eller utländska storbolag och imperialistiska krafter i syfte att bryta upp nationalstater som försvarar egna naturtillgångar, marknader eller sociala system. Bakom många väpnade konflikter och inbördeskrig i bland annat Afrika och Asien ligger kamp om olja, diamanter och andra naturtillgångar. Samma motiv ligger bakom imperialistiska länders försök att destabilisera fattiga stater och via internationella massmedier demonisera regimer

som hävdar sin kontroll över nationella resurser. Vänstern måste analysera dessa konflikter i ett internationellt maktperspektiv, men får aldrig avstå från välgrundad kritik mot odemokratiska förhållanden och brott mot mänskliga rättigheter i fattiga och beroende länder av rädsla att oavsiktligt gå imperialismens ärende.

E108. Vänsterns försvar av den nationella självständigheten handlar inte om en längtan efter oberoende av eller isolering från resten av världen. Ingen stat, oavsett hur demokratisk och formellt suverän den är, kan föra en politik helt oberoende av de internationella förhållandena. Ekonomin blir allt mer samhällelig till sin karaktär och därmed också allt mer internationell. Kontakter mellan människor över nationella gränser blir allt mer omfattande. Detta är en i grunden positiv utveckling som kräver ett allt mer utvecklat samarbete mellan människor och stater.

Men samtidigt måste det internationella samarbetet vila på demokratisk grund. Den politiska demokrati som uppnåtts i många stater är för närvarande förknippad med den nationella suveräniteten. Överlämnandet av politisk makt, oavsett om den är frivillig eller framtvungad, till övernationella organ bortom reell demokratisk kontroll eller till de transnationella bolagens direktionsrum innebär att demokrati och internationellt samarbete ersätts av överstatliga direktiv i kapitalets intresse.

E109. Parollen om ”alla folks rätt till självbestämmande” fungerar inte som facit för hur vänstern bör förhålla sig till olika separatistiska strävanden. Folkens rätt till självbestämmande är i internationella konventioner uttryckt som rätt till självbestämmande vad gäller till exempel språk, kultur och religion, inte som rätt till en självständig stat. Nationalstaternas självständighet innebär att deras suveränitet inom internationellt erkända gränser ska garanteras, men de är också skyldiga att lösa etniska och religiösa konflikter genom att minoriteters demokratiska och politiska rättigheter tillgodoses.

E110. Begreppen ”folk” och ”nationer” är i sig problematiska. ”Folk” och ”nationer” är inga objektiva, klart avgränsade enheter eller subjekt, de konstrueras politiskt och ideologiskt och det är sällan eller aldrig självklart vem som tillhör ett folk och vem som inte gör det. Nästan alla stater är mångkulturella i varierande utsträckning. De olika kriterier som kan användas för att konstituera ett ”folk” – språk, religion, kultur etc. – sammanfaller sällan. Det finns sällan ett entydigt svar på vilket folk det är som skulle ha rätt till självbestämmande. Om en landsdel eller en delstat som domineras av en folkgrupp erkänns självbestämmande uppkommer omedelbart frågan om rättigheterna för de minoriteter som finns inom den nya staten.

E111. Vår grundläggande princip är att folkrätten ska gälla och försvaras. Splittring av mångnationella stater är sällan lösningen på politiska och sociala problem, i synnerhet inte när det sker till följd av yttre tryck, och är inte sällan ett led i en imperialistisk politik. Självklart ska nya stater kunna bildas, genom att äldre stater delas eller delstater frigörs, men detta måste ske fredligt och alltid med respekt för demokratiska former.

E2. RELIGION OCH POLITIK

E21. Den moderna, borgerliga staten berövade successivt kyrkorna deras politiska makt. Den framväxande borgarklassens behov av rationell lagstiftning och nya marknader, naturvetenskapens genombrott, väckelserörelsernas uppror mot statskyrkan och

arbetarrörelsens organisering bidrog alla till att göra religionen till en privat och individuell angelägenhet. De borgerliga revolutionerna i Nordamerika och i Frankrike drog en skarp och ännu gällande gräns mellan stat och kyrka. Sverige behöll visserligen statskyrkan ända till år 2000, men dess direkt politiska roll upphörde i och med ståndsriksdagens avskaffande 1866. Sekulariseringen var en förutsättning för demokratins genombrott och utgör ett viktigt civilisatoriskt framsteg.

E22. Det innebär inte att religionen har upphört att spela en politisk roll, ibland progressiv, ibland reaktionär. Buddhistiska munkar deltog i motståndet mot USA i Vietnam och i Latinamerika är alltså den katolska befrielsesteologin en viktig inspirationskälla i många upprorsrörelser. I många länder utgör religiösa grupper en progressiv och viktig del av den framväxande rörelsen för global rättvisa.

Samtidigt har samfund och rörelser inom alla religioner allierat sig med makthavare och deltagit i förtryck och förföljelse av fattiga och olikstänkande.

E23. De senaste decennierna har religionen åter ökat i betydelse på den politiska och ideologiska arenan. Den socialistiskt inspirerade antiimperialistiska befrielsekampen har i stor utsträckning ersatts av rörelser och organisationer som hämtar sin ideologiska legitimitet i fundamentalistisk religion. Revolutionen i Iran 1979, ursprungligen demokratisk, som kidnappades av ett reaktionärt prästerskap, utgör en milstolpe. Fundamentalism med politiska ambitioner återfinns inom alla världsreligioner. Den erkänner ingen åtskillnad mellan religion och politisk makt. Fundamentalismen är, oavsett om den uttrycks som kristen höger i USA, som dogmatisk katolicism, fundamentalistisk judendom/sionism, islamism eller hindu-nationalism, politiskt och ideologiskt reaktionär. En feodal och patriarkal moral, med kvinnans underordning som bärande element, kombineras ofta med ekonomisk nyliberalism. Kritiskt tänkande, fri debatt och politisk demokrati är lika lite som fackliga och sociala rättigheter något som kan tolereras av dessa ideologier.

E24. Att reaktionära, religiöst fundamentalistiska krafter i konflikt med imperialismen i växande utsträckning blivit de som kanaliserar folklig vrede över ockupation, förtryck och förnedring är ett uttryck för vänsterkrafternas försvagning och misslyckande.

E25. Vänstern måste tydligt försvara rätten att göra motstånd mot ockupation och delta i den världsomfattande kampen mot imperialismens angreppskrig och samtidigt klargöra att extrema högerkrafter aldrig kan bli allierade i kampen för demokrati och socialism. Taktiken ”min fiendes fiende är min vän” har ofta framgångsrikt tillämpats av imperialismens krafter, men har upprepade gånger lett till katastrof och undergång för de vänsterkrafter som försökt tillämpa den. Alternativet är inte sekterism, alternativet är breda allianser, även med borgerliga och religiösa krafter, men alltid på en gemensam grund av respekt för demokratiska principer och mänskliga rättigheter.

E3. FACKLIG KAMP

E301. Fria, oberoende fackföreningar med rätt att strejka och teckna kollektivavtal och ta tillvara arbetarnas sociala och politiska rättigheter är grundläggande för arbetarklassens kamp över hela världen. Fackföreningsrörelsens kamp är internationalistisk och bygger på solidaritet över nations- och organisationsgränser. Men kampen måste ha sin bas i lokal

organisering underifrån där de egna produktionsvillkoren avgör vilken verksamhet och vilka krav som ska drivas.

E302. Den globaliserade ekonomin där arbetare i olika länder ställs mot varandra i kapitalets jakt på de lägsta produktionskostnaderna leder till ökad exploatering av arbetarna. Syftet med utflyttningen av tillverkningsindustri till låglöneländer är att pressa lönerna i de rika länderna, samtidigt som den mest avancerade och lönsamma produktionen monopoliseras till centrum.

E303. Denna utveckling ställer fackföreningsrörelsen inför delvis nya utmaningar. Den leder till arbetslöshet och på många håll utslagning av hela regioner i höginkomstländerna. De motsvarande investeringarna i låginkomstländerna välkomnas ofta av lokala regeringar som tillskott till ekonomin, men de arbetare som anställs av de transnationella företagen får inte del av vinsterna. Istället präglas arbetet i denna typ av industrier av omänskliga arbetsvillkor, låga löner och få eller inga möjligheter till facklig organisering.

E304. Motståndet mot facklig organisering är stort på många håll i världen. I många länder i Afrika, Latinamerika och Asien förföljs, fängslas och mördas fackföreningsaktivister. Men även i USA och Europa möter fackliga aktivister organiserat motstånd om än oftast med mer subtila metoder. Kollektivavtalen, strejkrätten och arbetsrätten utmanas ständigt. Korttidskontrakt, entreprenörlösningar och individuella avtal används för att försvaga fackföreningsrörelsen. Samtidigt pågår en ständig juridisk kraftmätning i EU, där fackliga rättigheter utmanas av principer om fri rörlighet och konkurrens.

E305. En viktig radikaliseringsrörelsen pågår på flera håll. I exempelvis Sydkorea, Sydafrika och Brasilien har fackliga organisationer samlat stora medlemskaror och lyckats driva igenom inte bara grundläggande fackliga krav, utan också spelat en avgörande roll för demokratisering av samhället i stort.

E306. På senare år har också facklig organisering i de skattefria zonerna börjat ta fart, trots kraftigt motstånd från såväl de transnationella bolag som äger fabrikerna och de lokala regeringarna som värnar investeringarna. Exploateringen av den i huvudsak kvinnliga arbetskraften i de skattefria zonerna är väl dokumenterad, men istället för hopplöshet har ett organiserat motstånd nu börjat formeras.

E307. Fackliga organisationer från både Nord och Syd ingår också i den globala sociala rörelsen, vilket stärker och fördjupar den internationella fackliga solidariteten.

E308. En snabb ekonomisk utveckling i fattiga länder är i grunden ett hot mot kapitalet, inte mot löntagarna, i centrum. Det europeiska kapitalets strategi är att använda denna utveckling som ett vapen mot svenska och europeiska löntagare. Därför är det en avgörande uppgift för arbetarrörelsen under 2000-talet att solidariskt aktivt befrämja starka sociala och demokratiska rörelser och en avancerad teknologisk utveckling i periferierna och samtidigt skydda sociala villkor i Sverige och andra rika länder. En sådan politik förutsätter ett brott med Europas och Sveriges underordning under USA, liksom ett genomskådande av liberala dogmer om tillväxt och frihandel, som såväl de rika som de fattiga ländernas frälsning

E309. Fackföreningsrörelsen i Sverige och övriga Europa, som har en starkare ställning än i andra delar av världen, måste värna sina historiska framgångar och stärka sin ställning som kamporganisation. Det är avgörande för en

framgångsrik internationell kamp mot lönedumpning och urholkning av fackliga rättigheter över hela världen. Det är också en självklar uppgift att solidariskt stödja den fackliga kampen i länder där fackligt arbete innebär fara för liv, hälsa och säkerhet.

E310. Vänsterpartiet ska delta i kampen för fackliga rättigheter och arbetsrättslig lagstiftning i såväl Sverige som i EU och resten av världen. Svenska företag måste pressas att respektera fackliga rättigheter när de förlägger produktion utomlands och förhindras att utnyttja barnarbete.

E4. DEN GLOBALA RÄTTVISERÖRELSEN

E401. Sociala folkliga rörelser är inget nytt. Både nationella och internationella finns långt tillbaka i historien. Folkrörelserna går tillbaka till franska revolutionen och industrialismens framväxt. Vänsterpartiet är exempelvis framvuxet ur arbetarrörelsen. Andra historiska rörelser är rösträttsrörelsen, nykterhetsrörelsen, anti-krigsrörelsen, Vietnamrörelsen, anti-apartheidrörelsen, kvinnorörelsen, antikärnkraftsrörelsen, miljörörelsen med flera.

E402. Med början i sekelskiftet har i stort sett all världens vänster och övriga progressiva rörelser samarbetat i en ny sorts rörelse: den globala rättviserörelsen.²³

E403. Rörelsen har sina rötter i protester mot det globala nyliberala systemskiftet som tog sin början under slutet av 1970-talet då borgerligheten i den rika världen samlade sig till en ekonomisk, politisk och ideologisk motoffensiv mot en växande vänster. Den sammanlänkande ideologin var nyliberalismen, en aggressiv antidemokratisk ideologi, som i land efter land vann insteg hos regeringar och partier.

E404. I början av 1980-talet började effekterna av den nya politiken att bli kännbara, tydligast i tredje världen, där man kan hitta de djupaste rötterna till den rörelse vi ser idag. Under 1980- och 90-talen växte protester mot IMF:s och Världsbankens besök i Latinamerika - s.k. IMF-kravaller - samtidigt som fackföreningar fick ett uppsving och ursprungsfolken organiserade sig.

E405. Efter Sovjetblockets kollaps började begreppet ”globalisering” användas för att skriva in den nyliberala politiken i en ”naturlig utveckling” mot fria marknader, konkurrens på global nivå och minskade möjligheter att föra en avvikande politik i enskilda nationalstater. I detta skede började också protesterna att formuleras ”mot globaliseringen”. Som det första upproret mot den nyliberala globaliseringen brukar zapatisternas revolt i Chiapas 1994 räknas.

E406. Samtidigt började protester organiseras i systemets centrum mot nedskärningar i sociala trygghetssystem. I Frankrike utvecklades 1995 en landsomfattande strejkrörelse, decemberrörelsen. Rörelserna i periferin och i centrum byggde kontakter som utmynnade i en gemensam opposition mot nyliberalismen. Det samlande slagordet, en symbolisk paroll i en tid då politiker proklamerade ”den enda vägens politik”, blev ”En annan värld är möjlig”.

E407. En milstolpe i byggandet av en global rörelse är forandet av World Social Forum i Porto Alegre 2001. Med detta forum har rörelsen också börjat diskutera och formulera

²³ Se Begreppsförklaringar

alternativ på en mängd politiska områden. Efter den 11 september har den globala rättviserörelsen också varit mycket viktig i samordningen av protester mot det så kallade ”kriget mot terrorismen”.

E408. Om World Social Forum i dagsläget är den viktigaste symbolen för den globala rättviserörelsen, är de nätverk av kommittéer som arrangerar protester, demonstrationer och konferenser rörelsens politiska och organisatoriska centrum.

E409. Rörelsen har valt ett konsensusinriktat, icke-formaliserat och decentraliserat arbetssätt eftersom den består av en samling mycket olika organisationer, fackföreningar och andra rörelser med miljontals medlemmar som samsas med små tankesmedjor och nyhetsbyråer. Där finns en djupt rotad misstro mot den variant av demokratisk centralism som präglat kommunistiska och socialdemokratiska partier och internationaler. Där finns också en rädsla för byråkratisering, toppstyre och stelhet. Man kan här inte bortse från att traditionella kommunistiska och socialdemokratiska organisationer i många fall har inlemmats i den nyliberala politiken och därför ses som politiska motståndare. Andra har hållit fast vid sina ideal och tagit till sig mer öppna arbetssätt och nya subjekt som ursprungsfolk, arbetslösa, jordlösa och kunnat stärka rörelserna och kanalisera deras krav.

E410. Rörelsen definieras som ”en rörelse av sociala rörelser”. Fackföreningar, jordlösa, arbetslösa, ursprungsfolk, miljöorganisationer, kvinnoorganisationer, solidaritetsorganisationer och andra progressiva organisationer har varit de primärt drivande. Samtidigt har vänsterpartier spelat en avgörande roll i många länder. Den globala rättviserörelsen är ingen rörelse specifikt för globaliseringsfrågor. Den är ett av flera möjliga verktyg för att återuppbygga vänstern lokalt, nationellt och globalt. Det unika med denna rörelse är också att den möjliggör ett internationellt utbyte på gräsrotsnivå. Den nya informationstekniken har för många folkliga rörelser spelat en oerhört positiv roll. Utan stora mediala resurser kan man föra ut budskap och kommunicera med varandra och omvärlden.

E411. Den globala rättviserörelsen har sina starkaste fästen i Sydamerika och Sydeuropa, men rörelsen och de sociala forumen finns på många fler ställen, med lite olika sammansättning. Rörelsen representerar ett gigantiskt fattigdomsproletariat av jobblösa, jordlösa, hemlösa, flyktingar, gästarbetare, sluminvånare etcetera. Deras kamp för en rättvis värld är en gigantisk utmaning för solidariteten. Nordeuropa och Sverige är svaga länkar i rörelsen, vilket kan bero på att det saknas en stark och bred organisering av den traditionella vänstern.

E412. Vänsterpartiet ska vara en del av den globala rättviserörelsen och medverka till globala allianser i motståndet mot IMF:s, WTO:s och Världsbankens utvecklingsfientliga politik och i motståndet mot USA:s krigspolitik. Vi ska utbyta erfarenheter av lokal aktivism, rörelsebyggande och diskutera strategier för att göra en annan värld möjlig. Vi ska stärka vårt samarbete med progressiva socialistiska och feministiska partier och grupper i alla världsdelar. Särskilt viktigt är att knyta och stärka kontakter med anti-krigsrörelsen i USA, där också progressiva fackliga organisationer ingår.

E413. Vi vill stärka kampen mot den nyliberala politiken, mot utförsäljningar av gemensamt ägda nyttigheter, försöken att privatisera

demokratin runt om i kommuner, att ställa svenska löntagare mot andra löntagare i den globala konkurrensen. Vi kan lära mycket av partier och rörelser i den fackliga, sociala och antiimperialistiska kampen runt om i världen. En förstärkning av den globala rättviserörelsen kommer också att stärka kampen mot nyliberalismen i Sverige. Målet är socialism, men inte en och samma för alla, utan den som växer ur varje lands och folks egna förutsättningar.

E5. EN STARKARE VÄNSTER I EUROPA

E51. Förutsättningarna för en utveckling åt vänster i Europa är större än i USA eller Japan, framförallt på grund av den politiska och fackliga arbetarrörelsens traditionella styrka och de segrar som tidigare vunnits.

E52. En sådan utveckling i Europa, i ett av imperialismens kärnområden, skulle vara ett stort framsteg inte bara för arbetarklassen här utan också för progressiva rörelser i hela världen, och den skulle försvaga USA-imperialismen. EU är dock inte en väg till en sådan utveckling, utan snarare ett hinder för den.

E53. Förutom facklig och politisk samverkan över gränserna, liksom mellan olika sociala rörelser, finns behov av samarbete på Europeanivå mellan stater med progressiva regeringar, till exempel i ägande- och infrastrukturfrågor och för att förverkliga en ekonomisk vänsterpolitik värd namnet. Det behövs en ny ekonomisk politik även inom den rika delen av världen, och en sådan utveckling åtminstone i någon del av Europa skulle vara betydelsefull för Sveriges möjligheter att föra en framgångsrik inhemsk vänsterpolitik och en icke-imperialistisk internationell politik. En sådan politik skulle stödja de fattiga ländernas rätt till en rättvis ekonomisk och social utveckling.

E54. Av avgörande betydelse för Sveriges och Europas vänster är också att en progressiv ekonomisk social och politiskt utveckling kan uppnås i det gamla östblocket. Stora löne- och välfärdsskillnader inom Europa försvagar arbetarrörelsen och försvårar en gemensam kamp genom social dumping och låglönekonkurrens. USA:s strävan att binda upp fattiga östeuropeiska stater militärt och ekonomiskt blir ett hinder mot en progressiv utveckling i hela Europa.

E55. Vänsterpartiet vill utveckla kontakter och samarbete med partier och rörelser som delar våra grundläggande värderingar. I dag samverkar vi med en stor del av Europas demokratiska vänster i New European Left Forum, ett samlingsforum som vi vill utveckla ytterligare. Vi samverkar också parlamentariskt med andra europeiska vänsterpartier i bl.a. Europaparlamentet, Europarådets parlamentariska församling och Nordiska rådet, liksom med det Europeiska Vänsterpartiet som bildats inom EU. Det politiska vänstersamarbetet måste grundas på full respekt för varje partis självständighet, på ett icke-sekteristiskt förhållningssätt och på demokrati och mänskliga rättigheter. **Den värld vi lever i är i snabb förändring. Mänskligheten står inför fantastiska utmaningar vi aldrig tidigare haft att hantera. Det kapitalistiska samhället saknar beredskap att hantera framtida problem. En annan värld är inte bara oundviklig, den är nödvändig. Med en socialistisk politik är dessutom en bättre värld möjlig.**

